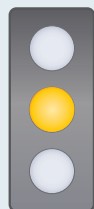

TEMAT KOMUNIKATU: Przyznawanie certyfikatów bezpieczeństwa i zezwoleń dla taboru kolejowego będzie się odbywać na szczeblu UE, by ułatwić wchodzenie na rynek nowych podmiotów i zmniejszyć koszty oraz czas trwania procesu certyfikacji.

STRONY ZAANGAŻOWANE: Przedsiębiorstwa transportu kolejowego, wytwórcy taboru, organy zajmujące się transportem kolejowym.

- ZA:**
- Przyznawanie certyfikatów bezpieczeństwa oraz zezwoleń na poziomie UE wzmocni rynek wewnętrzny i konkurencję
- PRZECIW:**
- Krajowe organy zajmujące się transportem kolejowym powinny uczestniczyć w procesie wydawania zezwoleń w jasno określonej roli.

TREŚĆ

Tytuł

Wniosek w sprawie **Rozporządzenia** Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie **Agencji Unii Europejskiej do spraw Transportu Kolejowego** i nowelizujące Rozporządzenie (EC) nr 881/2004. **Sygnatura COM(2013) 27** z 30 stycznia 2013 r.

Wniosek w sprawie **Dyrektywy** Parlamentu Europejskiego i Rady na temat **interoperacyjności systemu kolejowego** w ramach Unii Europejskiej (zmieniony). **Sygnatura COM(2013) 30** z 30 stycznia 2013 r.

Wniosek w sprawie **Dyrektywy** Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie **bezpieczeństwa w ruchu kolejowym** (zmieniony). **Sygnatura COM(2013) 31** z 30 stycznia 2013 r.

Streszczenie

› Tło

- Unijne przepisy dotyczące transportu kolejowego składają się z licznych aktów prawnych, wydanych w ramach wielu „pakietów”, które – do pewnego stopnia – są ze sobą powiązane.
- Czwarty Pakiet Kolejowy ma zwiększyć jakość i efektywność usług kolejowych i przyczynić się do dalszego rozwoju Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Kolejowej. Pakiet składa się z sześciu aktów prawnych.
- Przedsiębiorstwa kolejowe muszą uzyskiwać certyfikaty bezpieczeństwa („certyfikaty”), by móc korzystać z infrastruktury kolejowej. Procedura przyznawania certyfikatów jest długa i kosztowna – wydatki z tego tytułu sięgają 70 tys. euro [SWD(2013) 8, s. 9 i nast.].
- Tabor kolejowy musi uzyskać zezwolenie na użytkowanie. Proces wydawania zezwolenia trwa do dwóch lat i kosztuje co najmniej 2 mln euro za każdy rodzaj lokomotywy [SWD(2013) 8, s. 9 i nast.].
- Procedury certyfikacji i wydawania zezwoleń są długie i kosztowne, ponieważ:
  - są podzielone pomiędzy Europejską Agencję Kolejową (ERA) i podobne agencje krajowe, a w UE obowiązuje w sumie 11 tysięcy krajowych aktów prawnych dotyczących tej dziedziny,
  - wiele krajowych organów zajmujących się ruchem kolejowym ma zbyt małą kadre,
  - nie zagwarantowano wzajemnego uznawania certyfikatów i zezwoleń.

› Cele

- Do 2015 r. Komisja Europejska chce zmniejszyć o 25 proc.:
  - czas trwania procedury certyfikacji nowych przedsiębiorstw kolejowych;
  - czas trwania i koszt procesu udzielania zezwolenia na użytkowanie taboru kolejowego.
- W tym celu:
  - przepisy krajowe zostaną uproszczone i staną się bardziej spójne,
  - uruchomiona zostanie jednolita, unijna procedura certyfikacji,
  - zwiększą się kompetencje ERA.
- Komisja proponuje:
  - zastąpić Rozporządzenie w sprawie ERA [(EC) nr 881/2004] nowym Rozporządzeniem [COM(2013) 27],
  - znowelizować na mocy [COM(2013) 30] Dyrektywę w sprawie interoperacyjności (2008/57/EC),
  - znowelizować na mocy [COM(2013) 31] Dyrektywę w sprawie bezpieczeństwa ruchu kolejowego (2004/49/EC).

Analiza z dnia 10 czerwca 2013 r.

› Definicje

- „Systemy kolejowe” obejmują sieci kolejowe i tabor [COM(2013) 30, poprawiony art. 2 (1) w połączeniu ze znowelizowanym Załącznikiem I].
- „Interoperacyjność” oznacza zdolność systemu kolejowego do zapewnienia bezpiecznego i niezakłóconego ruchu pociągów [COM(2013) 30, poprawiony art. 2 (2)].
- „Składniki interoperacyjności” oznaczają wszelkie elementy podsystemu, od którego zależy interoperacyjność systemu kolei [COM(2013) 30, poprawiony art. 2 (6)].
- „Kluczowe wymagania” oznaczają wszelkie warunki, które muszą być spełnione przez system kolei, podsystemy i składniki interoperacyjności [COM(2013) 30, art. 2 (7) w powiązaniu z Załącznikiem III].
- „Specyfikacje techniczne interoperacyjności (TSI)” to specyfikacje dotyczące podsystemu, które zapewniają jego interoperacyjność z systemem kolei [COM(2013) 30, poprawiony art. 2 (9)].
- „Wspólne cele w zakresie bezpieczeństwa (CST)” to minimalny poziom bezpieczeństwa [COM(2013) 31, art. 3 (e)].
- „Wspólne metody oceny bezpieczeństwa (CSM)” to metody zgodne z CST [COM(2013) 31, poprawiony art. 3 (f)].

› Zakres

Przepisy dotyczące interoperacyjności [COM(2013) 30, poprawiony art. 1] oraz wymogi w zakresie bezpieczeństwa [COM(2013) 31, poprawiony art. 2]

- dotyczą przedsiębiorstw kolejowych, zarządców infrastruktury oraz „innych podmiotów działających w systemie kolei”.
- nie mają zastosowania do sieci metra, tramwajowych, lekkich systemów kolejowych oraz sieci funkcjonalnie oddzielonych od reszty systemu kolei.

› Specyfikacje techniczne interoperacyjności (TSI)

- Komisja upoważnia ERA do opracowania TSI i ich zmiany oraz przygotowania stosownych zaleceń [COM(2013) 30, nowy art. 5 (1)].
- Komisja poprzez akty delegowane określa TSI na podstawie zaleceń ERA [COM(2013) 30, nowy art. 5 (10)].

› Wspólne cele w zakresie bezpieczeństwa (CST) oraz wspólne metody oceny bezpieczeństwa

- Komisja upoważnia ERA do:
  - opracowania CST i ich aktualizowania oraz do przygotowania stosownych zaleceń [COM(2013) 31, nowy art. 7 (2)], oraz
  - opracowania CSM i ich aktualizowania oraz do przygotowania stosownych zaleceń [COM(2013) 31, nowy art. 6 (2)].
- Komisja poprzez akty delegowane:
  - określa CST zgodnie z zaleceniami ERA [COM(2013) 31, nowy art. 7 (4)] oraz
  - określa CSM zgodnie z zaleceniami ERA [COM(2013) 31, nowy art. 6 (4)].

› Przepisy krajowe

- Państwa Członkowskie mogą tworzyć nowe krajowe regulacje dotyczące TSI i CSM, pod warunkiem, że [COM(2013) 30, nowy art. 14 (3); COM(2013) 31, nowy art. 8 (1)].
  - obowiązujące TSI nie spełniają „kluczowych wymogów”,
  - przepisy w sprawie metody oceny bezpieczeństwa nie są uwzględnione w CSM,
  - lub w sytuacji pilnej konieczności podjęcia środków zapobiegawczych, np. w następstwie wypadku.
- Nowe krajowe przepisy powinny być zbadane przez ERA [COM(2013) 27, art. 21 (1) w powiązaniu z COM(2013) 30, nowy art. 14 oraz COM(2013) 31, nowy art. 8].
- Jeśli ERA uzna, że nowe krajowe przepisy prowadzą do dyskryminacji lub ograniczeń w transporcie kolejowym pomiędzy Państwami Członkowskimi, może wydać zalecenie pod adresem danego Państwa Członkowskiego [COM(2013) 27, art. 21 (2) i (3)].
- Jeśli Państwo Członkowskie nie podejmie działań w ciągu dwóch miesięcy od momentu otrzymania rekomendacji, Komisja może zażądać od tego Państwa zmiany lub zawieszenia obowiązywania zakwestionowanych przepisów [COM(2013) 27, art. 21 (4)].

› Certyfikaty bezpieczeństwa

- Certyfikaty bezpieczeństwa są przyznawane przez ERA [COM(2013) 31, art. 10 (2)].
- Certyfikaty powinny być przyznawane na podstawie danych świadczących o tym, że dane przedsiębiorstwo kolejowe posiada bezpieczny system zarządzania i spełnia wymogi TSI [COM(2013) 27, art. 12 w powiązaniu z COM(2013) 31, nowy art. 10 (2)].
- Certyfikat bezpieczeństwa [COM(2013) 31, poprawiony art. 10 (3) i (5)],
  - określa rodzaj i zakres działalności kolejowej,
  - jest ważny przez 5 lat,
  - umożliwia prowadzenie działalności w całej UE.
- Trzy miesiące przed rozpoczęciem świadczenia jakiegokolwiek nowej usługi, przedsiębiorstwo kolejowe powinno złożyć dodatkowe dokumenty do zbadania przez odpowiednie krajowe organy zajmujące się bezpieczeństwem – chodzi np. o dokumenty dotyczące przestrzegania krajowych przepisów, zgodności w zakresie rodzaju i zakresu planowanej działalności z zapisami certyfikatu bezpieczeństwa oraz dotyczące porozumień o współpracy i koordynacji z zarządcą infrastruktury [COM(2013) 31, nowy art. 10 (4)].
- Jeśli krajowy organ zajmujący się bezpieczeństwem stwierdzi, że posiadacz certyfikatu bezpieczeństwa nie spełnia już warunków certyfikacji, powinien zwrócić się do ERA o odebranie certyfikatu [COM(2013) 31, nowy art. 10 (6)].

Analiza z dnia 10 czerwca 2013 r.

› Dopuszczenie do użytkowania taboru kolejowego

- Dopuszczenie do korzystania po raz pierwszy z taboru kolejowego („wprowadzenie do obrotu”) wydawane jest przez ERA [COM(2013) 30, nowy art. 2 (29), nowy art. 20 (2) w powiązaniu z COM(2013) 27, art. 16].
- Dopuszczenie:
  - stanowi potwierdzenie, że dany pojazd jest zgodny z TSI oraz krajowymi przepisami [COM(2013) 30, art. 20 (2)] oraz
  - jest ważne we wszystkich Państwach Członkowskich [COM(2013) 30, art. 20 (5)].
- Przedsiębiorstwo kolejowe może wykorzystywać pojazd do świadczenia usług („dopuszczenie do eksploatacji”) tylko po sprawdzeniu – w porozumieniu z zarządcą infrastruktury - technicznej zgodności pojazdu z trasą oraz zgodności z TSI, CSM i przepisami krajowymi [COM(2013) 30, nowy art. 21 w powiązaniu ze zmienionym art. 2 (16)].

Zmiany w porównaniu ze stanem obecnym

- › Dotychczas nowe i znowelizowane TSI, CST i CSM musiały być przyjmowane przez radę krajowych przedstawicieli. W przyszłości Komisja będzie w tych sprawach wydawać akty delegowane.
- › Dotychczas certyfikaty bezpieczeństwa były wydawane przez krajowe agencje zajmujące się transportem kolejowym, w przyszłości będzie to zadanie ERA.
- › Dotychczas przedsiębiorstwa kolejowe potrzebowały dwuczęściowych certyfikatów bezpieczeństwa, z których pierwszy ważny był we wszystkich Państwach Członkowskich, a drugi przyznawany był przez każde z Państw, w których przedsiębiorstwa zamierzały świadczyć usługi transportowe. Teraz firmy kolejowe będą potrzebowały tylko jednego certyfikatu, jednolitego w całej UE – nie licząc obowiązku dostarczania dodatkowych dokumentów krajowym agencjom.
- › Zezwolenia na eksploatację, wydawane przez krajowe agencje zajmujące się transportem kolejowym, zostaną zastąpione przez zezwolenia na wprowadzenie do obrotu wydawane przez ERA oraz ocenę zgodności i prawidłowości taboru kolejowego.

Uwagi Komisji na temat zasady pomocniczości

Zdaniem Komisji, krajowe przepisy stanowią przeszkodę w funkcjonowaniu jednolitej europejskiej przestrzeni kolejowej. Podjęcie działań na szczeblu UE jest więc konieczne [SWD(2013) 8, s. 3].

Procedura prawna

30 stycznia 2013 r.	Przyjęcie przez Komisję
Termin nieustalony	Przyjęcie przez Parlament Europejski i Radę, publikacja w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, wejście w życie

Podmioty mające wpływ na proces polityczny

Prowadząca Dyrekcja Generalna:	Dyrekcja Generalna ds. Mobilności i Transportu
Komisje Parlamentu Europejskiego:	Komisja ds. Transportu i Turystyki (prowadząca), sprawozdawcy: COM(2013) 27 – Roberts Zile (Grupa Europejskich Konserwatystów i Reformatorów, Łotwa), COM(2013) 30 - Iza-skun Bilbao Barandica (Porozumienie Liberalów i Demokratów na rzecz Europy, Hiszpania), COM(2013) 31 – Michael Cramer (Zieloni/Wolny Sojusz Europejski, Niemcy).
Sposób decydowania w Radzie UE	Większość kwalifikowana (zgoda większości Państw Członkowskich przy co najmniej 255 głosach za i 345 głosujących).

Szczegóły legislacyjne

Kompetencje prawne:	Art. 91 TFEU (Transport)
Rodzaj kompetencji legislacyjnych:	Kompetencje dzielone (art. 4 (2) TFEU)
Procedura legislacyjna:	Art. 294 TFEU (zwykła procedura legislacyjna)

OCENA

Ocena wpływu na gospodarkę

Przyznawanie certyfikatów bezpieczeństwa oraz zezwoleń na dopuszczenie do obrotu przez Europejską Agencję Kolejową, czyli na szczeblu UE, wzmocni rynek wewnętrzny, ponieważ obniży obciążenia administracyjne (zmniejszy koszty i skróci czas oczekiwania) spoczywające na wytwórcach taboru oraz przedsiębiorstwach kolejowych oferujących transgraniczne usługi transportowe. Co więcej, takie rozwiązanie ułatwi - w szczególności małym przedsiębiorstwom - wchodzenie na rynki innych Państw Członkowskich, co wzmocni konkurencję.

Zgodnie z zaleceniami zawartymi w ocenie wpływu [SWD(2013) 8, s. 26], krajowe organy zajmujące się transportem kolejowym powinny być nie tylko włączone w proces certyfikacji, ale również dzielić kompetencje z ERA w zakresie udzielania zezwoleń, a ich rola powinna być jasno sprecyzowana w Dyrektywie na temat interoperacyjności. Podczas gdy ERA – zgodnie z zamiarem Komisji – powinna posiadać pełną kompetencję do podejmowania wszelkich decyzji, krajowe organy muszą być uwzględnione w procesie udzielania zezwoleń ze względu na swoją szerszą wiedzę wynikającą z doświadczenia i umiejscowienia blisko krajowych przedsiębiorstw. Włączenie krajo-

Analiza z dnia 10 czerwca 2013 r.

wych organów może przyspieszyć procedury i jeszcze bardziej zmniejszyć obciążenia administracyjne – w praktyce bowiem udzielanie zezwoleń wymaga przeprowadzania inspekcji na miejscu, a wytwórcy taboru często wcześniej zgłaszają się do krajowych organów i utrzymują kontakty przez cały okres prac nad nowym taborem.

Obowiązkowe konsultacje z zarządcami infrastruktury dotyczące dopuszczenia do eksploatacji taboru danego przedsiębiorstwa kolejowego mogą doprowadzić do sytuacji, w której małe przedsiębiorstwo będzie musiało porozumieć się ze swoim konkurentem – często największym. Stanie się tak, jeśli zarządca infrastruktury należy do przedsiębiorstwa, które także świadczy usługi kolejowe. Przedsiębiorstwa kolejowe powinny więc mieć możliwość zamawiania dopuszczeń do eksploatacji w niezależnych agencjach (np. TÜV, Dekra), które z kolei współpracowałyby z zarządcami infrastruktury.

Wpływ na efektywność i indywidualną swobodę wyboru

Upoważnienie Komisji do nowelizowania TSI, CST i CSM w drodze aktów delegowanych – bez konieczności uzyskania zgody rady przedstawicieli krajowych – obniży koszt procesu decyzyjnego, pozwoli bowiem pominąć długotrwałe negocjacje pomiędzy Państwami Członkowskimi. Istnieje jednak ryzyko zlekceważenia istotnych okoliczności istniejących w poszczególnych Państwach Członkowskich. Może to doprowadzić do pogorszenia jakości nowych przepisów technicznych oraz przyjęcia takich przepisów, które uniemożliwią ich harmonizację na szczeblu UE.

Upoważnienie ERA do badania nowych przepisów krajowych – wraz z prawem do zgłoszenia sprzeciwu – utrudni wprowadzanie regulacji protekcyjnych i zwiększających obciążenia biurokratyczne. Co więcej, przedsiębiorstwa kolejowe i wytwórcy taboru będą mogli funkcjonować w bardziej przejrzystych warunkach, ponieważ krajowe przepisy będą korygowane na szczeblu centralnym.

Nałożony na przedsiębiorstwa kolejowe obowiązek składania dodatkowych dokumentów do zbadania przez krajowe organy – już po przyznaniu certyfikatu bezpieczeństwa – wiąże się z dodatkowymi kosztami. Jest jednak konieczny ze względu na liczne i różnicowane przepisy krajowe. Po ujednoczeniu wszystkich przepisów technicznych i związanych z bezpieczeństwem, obowiązek ten powinien zostać zniesiony.

Wpływ na wzrost gospodarczy i zatrudnienie

Szybsze i tańsze uzyskiwanie zezwoleń dla taboru będzie miało raczej pozytywny wpływ na wzrost gospodarczy i zatrudnienie w przemyśle wytwarzającym tabor.

Wpływ na atrakcyjność Europy jako miejsca lokalizacji inwestycji

Nieistotny.

Ocena prawna

Kompetencje

Nie budzą wątpliwości. W ramach prowadzenia wspólnej polityki transportowej UE może przyjmować regulacje dotyczące transportu międzynarodowego, warunków świadczenia usług przez przewoźników z krajów trzecich, rozwiązań służących bezpieczeństwu transportu, a także inne „stosowne przepisy” (art. 91 (1) TFEU). Co więcej, UE może uczestniczyć w tworzeniu i rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T), służącej budowie rynku wewnętrznego i wzmocnieniu jego spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej (art. 174 TFEU). W tym kontekście UE ma prawo wspierać interoperacyjność krajowych sieci transportowych, jak również działać na rzecz zwiększenia ich dostępności (art. 170 (2) TFEU).

Pomocniczość

Nie budzi wątpliwości

Zgodność z prawem UE

Przepis, zgodnie z którym Komisja może przyjmować akty delegowane dotyczące TSI budzi zastrzeżenia. Chociaż akty delegowane są odpowiednim narzędziem do określania specyfikacji technicznych, powinno się również wziąć pod uwagę wiedzę i doświadczenie krajowych organów zajmujących się transportem kolejowym.

WNIOSKI

Przyznawanie certyfikatów bezpieczeństwa oraz zezwoleń na poziomie UE wzmocni rynek wewnętrzny i konkurencję. Krajowe organy zajmujące się transportem kolejowym powinny brać udział w procesie wydawania zezwoleń, a ich rola powinna być jasno określona.

Centrum für Europäische Politik (Centrum Polityki Europejskiej, CEP) jest niemiecką organizacją pozarządową, która na bieżąco monitoruje i analizuje procesy legislacyjne prowadzone na poziomie Unii Europejskiej oraz dzieli się tą wiedzą z politykami, naukowcami, mediami i ogółem społeczeństwa.

Więcej informacji: www.cep.eu

Fundacja FOR jest organizacją pozarządową, która prowadzi działania sprzyjające rozwojowi instytucji demokratycznych oraz wzmocnieniu społeczeństwa obywatelskiego w Polsce.

Więcej informacji: www.for.org.pl